

Sygn. akt IV KK 681/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Rafał Malarski (przewodniczący)

SSN Andrzej Siuchniński (sprawozdawca)

SSN Barbara Skoczowska

Protokolant Małgorzata Gierczak

sprawy **A. F.**

obwinionej z art. 121 § 1 k.w.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 26 maja 2020r.

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego

od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w C. z dnia 27 marca 2018 r.,

sygn. akt VII W (...), na korzyść obwinionej

**1. uchyla zaskarżony wyrok nakazowy Sądu Rejonowego
w C. z dnia 27 marca 2018 r., sygn. akt VII W (...) i na
podstawie art. 5 § 1 pkt. 4 k.p.s.w. w zw. z art. 45 § 1 k.w.
umarza postępowanie.**

2. kosztami procesu obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

F. została obwiniona o to, że w dniu 3 maja 2017r. około godziny 15.35 w Ś. pomimo nieuiszczenia dwukrotnie nałożonej kary pieniężnej określonej w taryfie K., po raz trzeci w ciągu roku, bez zamiaru uiszczenia należności, wyłudziła przejazd tramwajem linii nr 7 na szkodę K. K. , tj. o wykroczenie z art. 121 § 2 k.w.

Sąd Rejonowy w C. wyrokiem nakazowym z dnia 27 marca 2018r., sygn.akt VII W (...), uznał obwinioną za winną popełnienia zarzuczonego jej wykroczenia i wymierzył jej karę miesiąca ograniczenia wolności polegającą na wykonaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin.

Kasację od powyższego wyroku nakazowego wywiódł Prokurator Generalny, zaskarżając to orzeczenie w całości na korzyść ukaranej i zarzucając : „, rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisu prawa procesowego, a mianowicie art. 93 § 2 k.p.s.w., polegające na przyjęciu, iż okoliczności czynu i wina obwinionej nie budzą wątpliwości, konsekwencją czego było wydanie wyroku nakazowego, podczas gdy w chwili orzekania rzetelna ocena tych okoliczności nie była w ogóle możliwa, albowiem nie przeprowadzono żadnych czynności wyjaśniających, a nadto nie zweryfikowano, czy A. F. została skutecznie wezwana na przesłuchanie w charakterze osoby, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie i czy została powiadomiona o tym, jaki czyn się jej zarzuca, jak również - z naruszeniem art. 54 § 7 k.p.s.w. - nie pouczonej o możliwości nadesłania wyjaśnień do właściwego organu w terminie 7 dni od odstąpienia od przesłuchania, jeżeli byłoby ono połączone ze znacznymi trudnościami, co finalnie winno skutkować skierowaniem sprawy do rozpoznania na rozprawie w celu wyjaśnienia wszystkich istotnych dla merytorycznego rozstrzygnięcia okoliczności”.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w C. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest, co do istoty, zasadna i to w stopniu oczywistym.

Sąd Rejonowy w C., orzekając wyrokiem nakazowym, na posiedzeniu bez udziału stron, dopuścił się rażącego naruszenia przepisów prawa procesowego, tj.

art. 93 § 2 w zw. z art. 54 § 1 i § 7 k.p.s.w., które mogło mieć istotny wpływ na treść wyroku. Zgodnie z art. 93 § 2 k.p.s.w. orzekanie w postępowaniu nakazowym może bowiem nastąpić, jeżeli okoliczności czynu i wina obwinionego nie budzą wątpliwości. Tymczasem w niniejszej sprawie nie wyjaśniono w sposób niebudzący wątpliwości okoliczności popełnienia przez obwinioną zarzucanego jej czynu, nie weryfikując prawidłowości wezwania na przesłuchanie w charakterze obwinionej i nie pouczając o prawie do nadesłania wyjaśnień.

Sąd Najwyższy, w ugruntowanym już orzecznictwie, wielokrotnie wskazywał, że postępowanie nakazowe, to instytucja prawa procesowego, której stosowanie zastrzeżono do najbardziej oczywistych przypadków, gdzie materiał dowodowy jest tak jednoznaczny, że nie nasuwa żadnych istotnych wątpliwości co do winy i okoliczności popełnienia zarzuconego czynu (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2018 roku, V KK 112/18, Prok. i Pr. - wkł. 2019/9/19 i z dnia 14 czerwca 2018 r., II KK 212/18, LEX nr 2550132).

Autor kasacji słusznie podnosi, że z analizy akt niniejszej sprawy wynika, że w zasadzie zaniechano przeprowadzenia czynności wyjaśniających określonych w art. 54 § 1 k.p.s.w. Materiał dowodowy ograniczono jedynie do pisemnego zawiadomienia o przestępstwie złożonego w dniu 22 listopada 2017 r. przez Komunikacyjny Związek Komunalny Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego w K., do którego dołączono kopie trzech protokołów - wezwań do uiszczenia przez A. F. opłaty dodatkowej z dnia 25 maja 2017 r., 27 czerwca 2017 r. i 3 lipca 2017 r. (k. 4-5). Nie ustalono jednoznacznie, czy osoba uwidoczniiona na owych protokołach jest faktycznie tą, która bez zamiaru uiszczenia należności wyludzała przejazd środkiem komunikacji miejskiej, nie przesłuchano A. F. w charakterze osoby, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie. W zaskarżonym wyroku ustalono, że obwiniona popełniła przypisane jej wykroczenie w dniu 3 maja 2017 r., co może budzić wątpliwości, skoro w aktach sprawy znajduje się poświadczenie odbioru przez nią wezwania na dzień 11 stycznia 2017 r. z adnotacją, jakoby zostało ono popełnione w dniu 3 lipca 2017 r. Te wątpliwości nie zostały w żaden sposób dowodowo zweryfikowane. W tych

warunkach nie można przyjąć, że w sprawie zaistniały warunki do orzekania w trybie nakazowym.

Rację ma też skarżący argumentując, że zgodnie z treścią art. 54 § 7 k.p.s.w., w sytuacji odstąpienia od przesłuchania osoby w charakterze obwinionego, jeżeli byłoby ono połączone ze znacznymi trudnościami, a na taką okoliczność powołał się organ Policji (k. 7), należy przesłać obwinionemu stosowne pouczenie o możliwości nadesłania wyjaśnień do właściwego organu w terminie 7 dni od odstąpienia od przesłuchania, co należy udokumentować notatką urzędową (por. też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2017 roku, II KK 389/17, Prok. i Pr. - wkł. 2018/2/18). Tymczasem w pouczeniu o uprawnieniach i obowiązkach obwinionego w postępowaniu w sprawie o wykroczenie znajdującym się w aktach sprawy (k- 6), brak jest odwołania się do treści art. 54 § 7 k.p.s.w. Natomiast sporządzona przez funkcjonariusza Policji notatka urzędowa, nie zawiera informacji, czy obwinioną faktycznie pouczone o wynikających z tego przepisu uprawnieniach (k. 7).

Powyższe okoliczności wskazują w sposób oczywisty na niedopuszczalność wydania zaskarżonego wyroku w postępowaniu nakazowym i prowadzą wprost do konieczności uchylenia tego wyroku z powodu rażącej obrazy prawa procesowego, ewidentnie mającego wpływ na jego treść.

Zważywszy przy tym, że wobec wzruszenia zaskarżonego orzeczenia, na etapie postępowania kasacyjnego, ujawniła się przeszkoda procesowa w postaci przedawnienia karalności. Trzyletni termin przedawnienia karalności wykroczenia przypisanego obwinionej wyrokiem sądu meriti upłynął bowiem z dniem 3 maja 2020 r. (art. 45 § 1 k.w.).

W tym miejscu należy wskazać, że termin przedawnienia przyjęto na dzień 3 maja 2020r. albowiem w wyroku nakazowym datę popełnienia wykroczenia określono na dzień 3 maja 2017r. Wprawdzie z akt sprawy wynika, iż postawiono obwinionej zarzut popełnienia wykroczenia w dniu 3 lipca 2017r., jednak biorąc pod uwagę,

kierunek zaskarżenia (na korzyść obwinionej) wykluczający możliwość zmiany ustaleń na niekorzyść obwinionej – jako datę czynu obwinionej – datę wskazaną w wyroku nakazowym.

Powyższy stan rzeczy skutkuje koniecznością umorzenia postępowania z powodu przedawnienia karalności na podstawie art. 5 § 1 pkt. 4 k.p.s.w. w zw. z art. 45 § 1 k.w. Kosztami procesu, zgodnie z treścią art. 632 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k., obciążono w tej sytuacji Skarb Państwa.

Mając to na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.